

DOSSIER

CAL-XL
projectplan
2013-
2014 #

www.cal-xl.nl

CAL-XL
LABORATORIUM VOOR **KUNST** & SAMENLEVING

CAL-XL Projectplan 2013-2014

December 2012

Inleiding

Community Art Lab-XL (CAL-XL), het Nederlands laboratorium voor kunst en samenleving, is een netwerkorganisatie van koplopers die streven naar een grotere rol van kunst in maatschappelijke ontwikkeling. Het kan meer en het kan beter. Belangrijke thema's zijn bevordering van professionalisering en legitimering, van project naar programma, vitale coalities en cultuurproducerende burgers. CAL-XL is een platform en katalysator voor nieuwe verbindingen tussen artistieke en maatschappelijke sectoren, tussen theorie en praktijk, tussen internationaal en lokaal. Speerpunten zijn netwerkvorming, scholing, onderzoek en documentatie. Voor de ontwikkeling van producten en diensten gaan we partnerships aan en verwerven we subsidies. De uitvoering doen we in principe op basis van betaalde opdrachten en een eigen bijdrage van deelnemers.

Waarom community arts?

Community arts is een krachtige combinatie van cultureel ondernemerschap en maatschappelijk engagement. Community arts biedt een artistiek antwoord op een maatschappelijke vraag die, vanuit een synergie tussen professionele kunst en actief burgerschap, resulteert in een nieuwe kijk op de werkelijkheid en in nieuwe maatschappelijke verbindingen. Community arts onderscheidt zich binnen de professionele kunsten vanwege de cocreatie tussen professionele kunstenaars en actieve burgers. Het onderscheidt zich binnen de amateurkunst vanwege het streven naar nieuwe maatschappelijke verbindingen. Vanuit die kwaliteiten brengt het de professionele en amateurkunst weer midden in de samenleving. En de samenleving heeft kunst nodig om oude patronen te kunnen doorbreken en nieuwe relaties te leggen. Om nieuwe cultuur te kunnen produceren die betekenis geeft aan de samenleving van nu en van morgen. Niet alleen voor de elite maar ook en vooral voor de gewone burger die behoefte heeft aan een eigen betekenis gevend kader in een turbulente en globaliserende wereld.

Waarom een Community Arts Lab XL?

Het Community Arts Lab is eind 2010 gestart op basis van een consultatie in 'het veld' door een team van kwartiermakers. Daarbij is geconstateerd dat de bovenstaande kracht en noodzaak van community arts gelijk haar zwakte is. Community arts is in haar doelstellingen en uitvoering per definitie crosssectoraal georiënteerd en methodisch geavanceerd (koppeling sociaal en artistiek, koppeling ontwikkeltheorie en -praktijk). De dagelijkse praktijk laat zien dat daar een groot gebrek aan is - en een grote urgentie om dat beter te krijgen - maar dat maakt ook dat we met community arts proberen het welhaast onmogelijke toch werkelijkheid te laten worden. Per saldo levert dat een beeld op van een groeiend aantal veelbelovende praktijken die echter in de waan van de dag veel te geïsoleerd blijven en kwetsbaar zijn voor mismatches tussen sociale en artistieke beleidsterreinen en tussen theorie en praktijk. We zien in het veld minder kwantiteit, kwaliteit en vooral continuïteit dan je op basis van de potentie zou mogen verwachten. Een bundeling van krachten is dan op haar plaats. CAL-XL is daarom ingericht als een platform waar vertegenwoordigers van verschillende sectoren en van theorie en praktijk elkaar kunnen ontmoeten, een gemeenschappelijke taal kunnen ontwikkelen en samen nieuwe stappen kunnen ondernemen. Te beginnen met de koplopers maar vooral ook gericht op nieuwe makers en partners om het draagvlak te vergroten.

In 2011 en 2012 heeft deze aanpak haar vruchten al afgeworpen. Op landelijk niveau zijn kennisinstituten, wetenschappers en fondsen uit verschillende sectoren nader tot elkaar gekomen en samen aan de slag gegaan. Op regionaal niveau zijn in verschillende provincies crosssectorale platforms ontstaan die werken aan netwerkvorming, scholing, onderzoek en

documentatie. Op lokaal niveau hebben zowel gemeenten als projectorganisaties daar hun voordeel mee gedaan. Het kernteam van CAL-XL is er in korte tijd in geslaagd om een uniek pakket van producten en diensten te ontwikkelen dat aantoonbaar in een behoefte voorziet van lokale netwerken die meer en betere community arts willen realiseren. De Buurtcultuurfondsen in Brabant en de gebiedsgerichte benadering van de SKVR in Rotterdam zijn daar nu de meest spectaculaire voorbeelden van (een meerjarige geïntegreerde aanpak voor in totaal 25 wijken) maar er is al in veel meer gebieden gewerkt en er dienen zich al meer gemeenten aan (o.a. Arnhem). De gebiedsgerichte aanpak van CAL-XL ontwikkelt zich inmiddels ook in internationaal perspectief in partnerships met Vlaanderen en UK en een grote opdracht in Kosice/Slowakije, Culturele Hoofdstad van Europa in 2013. Daarnaast is er nog een wereld te winnen in de cross-overs kunst – zorg, senioren, jeugd en andere categoriaal georiënteerde werkterreinen. Ondanks of juist vanwege het landelijke klimaat van een terugtrekkende overheid en een economische recessie lijkt er op lokaal niveau een steeds grotere en breder gedragen ‘drive’ bij burgers en lokale organisaties kunst en cultuur te omarmen als vitale peiler in maatschappelijke ontwikkeling. Daar liggen dus kansen, maar vanwege de complexiteit van de materie is de inzet van een platform als CAL-XL daarbij geen overbodige luxe. In bijlage 1 staat de missie en visie van het CAL-CL kernteam meer uitgebreid verwoord.

Producten en diensten van CAL-XL

CAL-XL nodigt haar partners uit om de komende twee jaar samen nog een slag te maken. In principe willen we daarbij doorgaan met het nu ontwikkelde pakket van producten en diensten. Op basis van een intensieve zelfevaluatie heeft het kernteam van CAL-XL echter geconstateerd dat we daar een aantal andere elementen aan toe moeten voegen. Naast een verfijning van de producten en diensten zou CAL-XL enerzijds meer moeten inzetten op externe ‘lobby’ in termen van ‘zichtbaarheid’ en ‘positie krijgen en behouden’ van makers en partners in het veld (die zich nog altijd zeer kwetsbaar voelen, ook de koplopers) en anderzijds meer interne ‘quality time’ moeten zien te maken voor de kerngroep zelf. De kennis die we opdoen in het veld over praktijken, trends en ontwikkelingen moeten we ook daadwerkelijk met elkaar kunnen delen en kunnen vertalen in nieuwe producten, diensten en lobby. Beide schieten er nu soms bij in omdat we er de tijd en gelegenheid niet voor vinden. Een combinatie van bestaande en nieuwe kwaliteiten levert het volgende beeld op:

Netwerkvorming

1. In opdracht uitvoeren en actualiseren van het bestaande format ‘*cultuur op tafel*’ voor het mobiliseren / informeren van actieve burgers en nieuwe partners op lokaal niveau rond de vraag ‘hoe kunnen we community arts duurzaam organiseren in onze wijk, stad of streek’;
2. in partnership ontwikkelen en uitvoeren van presentatievormen op ‘*manifestaties*’ waarbij ook de deelnemers van community arts praktijken een platform vinden. Daarnaast organisatie van een eigen internationaal festival, zowel op locatie i.s.m. *Internationaal Community Arts Festival* als online i.s.m. het Movisie *Online Video Festival*.
3. in partnership uitvoeren en actualiseren van het bestaande format van ‘*netwerkdagen*’ voor partners en makers met inspirerende sprekers, veldbezoek en goed gemodererde interview. Een mogelijke innovatie is het organiseren van ‘project pitch events’ i.s.m. landelijke fondsen (vgl de site ‘maak het mee’);
4. in partnership ontwikkelen en uitvoeren van nieuwe formats voor het mobiliseren / informeren van nieuwe partners en/of nieuwe thema’s op landelijk niveau (zoals een gezamenlijk lab om een ‘*position paper*’ te maken en/of een ‘*community of practice*’ met veldbezoek en reflectiedagen vormgeven).

Scholing

5. In opdracht uitvoeren en actualiseren van bestaande *'post-hbo opleidingen voor makers en partners'* (respectievelijk CALL en PICA) met een actief alumni beleid;
6. in partnership ontwikkelen van kortere varianten van PICA en CALL in de vorm van bijvoorbeeld *'masterclasses'* voor specifieke doelgroepen (zoals bv een masterclass cultureel ondernemen met prominente community arts organisaties of juist een korte workshop voor geïnteresseerde burgers).

Onderzoek

7. In opdracht uitvoeren en actualiseren van bestaande onderzoeksmethodieken zoals de *projectscan, projectonderzoek en programmascan* (baseline study en effectmeting);
8. in partnership (verder)ontwikkelen en uitvoeren van de *wetenschappelijke onderzoeksagenda*, inclusief het indienen van een NWO aanvraag, met de reeds geformeerde onderzoeksgroep, de onderzoeksgroep van LKCA en internationale partners.

Documentatie

9. In opdracht uitvoeren en/of coachen van *projectdocumentatie* in het projectenweb;
10. in partnership beheren en verder ontwikkelen van de *website en databank* (het projectenweb) en een serie van *dossiers en publicaties* over community arts theorie en praktijk.

Daar waar 'in opdracht' staat heeft CAL-XL de betreffende producten en diensten al in huis en kan het deze als betaalde opdrachten kostendekkend aanbieden. Het lijkt echter (nog) niet haalbaar om ook het aanjaagwerk en de netwerkvorming die voorafgaat aan de feitelijke opdrachten ook 'uit de markt' te financieren. Daar waar 'in partnership' staat gaat het deels om nieuwe en deels om bestaande activiteiten (punten 2, 3, 8 en 10). Hierbij is er weliswaar een bijdrage van deelnemers te verwachten maar kan dit niet zonder bijdrage in tijd en middelen van partnerorganisaties en/of structurele of projectmatige subsidies. In bijlage 3 zijn de activiteiten verder uitgewerkt en in bijlage 4 staat de begroting.

Hoe werkt CAL-XL?

Als je CAL-XL als *'business case'* wilt duiden (in termen van het Business Model Canvas) dan is de kern van de zaak - de *'value proposition'* van CAL-XL - de 'synergie' tussen sociale en culturele sectoren, tussen theorie en praktijk, tussen het internationale en het lokale. Dat resulteert in het adequaat aanjagen van nieuwe kennis en nieuwe praktijken met als beoogd effect meer en betere community arts. Het belang van klant segmenten is nieuwe praktijken (meer en beter). Het belang van de key partners is nieuwe kennis (onderzoek en transfer). In bijlage 2 is het BMC verder uitgewerkt. Hieronder vooral aandacht voor de het belang van de klanten en partners bij CA-XL en de kern van de zaak: hoe werkt CAL-XL?

Het belang van klantsegmenten: nieuwe praktijken

De 'klantsegmenten' van CAL-XL zijn culturele organisaties, communities, kunstenaars en anderen die community arts projecten en programma's in de praktijk ontwikkelen en uitvoeren. Op de eerste plaats de makers: actieve burgers, kunstenaars, producenten en nieuwe cultuurfuncties ('makers' en 'aanjagers'). Op de tweede plaats de maatschappelijke omgeving: medewerkers van lokale overheden, fondsen, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties in sectoren als onderwijs, welzijn, zorg, stedelijke en plattelandsontwikkeling ('partners'). CAL-XL richt zich daarbij vooral op het scheppen van

voorwaarden voor makers en coproducten van community art. Dat kunnen nieuwe makers zijn en nieuwe partners die een nieuwe praktijk opbouwen in gemeenschappen die nog weinig met community art in aanraking zijn geweest. Het kan ook de ondersteuning betreffen van praktijken van ervaren makers en partners in koplopersposities als ‘partner’ in de innovatie, de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten. Het aanbod is in veel gevallen gedifferentieerd voor makers en partners, wordt op maat aangeboden en beweegt mee met ‘de vraag’ in het veld. In essentie gaat de vraag waar wij ons op richten altijd om artistieke en sociale kwaliteit in termen van professionalisering (leren over een optimale aanpak) en legitimering (aantonen cultuur effectief is en de beoogde doelen dient). CAL-XL bepleit een duurzame en ‘programmatische aanpak’ waarbij community arts projecten worden ontwikkeld in het kader van een meerjarig programma waaraan mede vormgegeven wordt door de maatschappelijke stakeholders: bewoners- of zelforganisaties van groepen, corporaties, zorginstellingen en welzijn. CAL-XL stelt zich pro-actief op: wij gaan er graag zelf ‘er op af’ om stakeholders (makers en partners) te verleiden tot een duurzaam en doelmatig programma.

Het belang van partners: nieuwe kennis

De ‘key partners’ van CAL-XL zijn organisaties en personen die kennis verzamelen, verwerken en/of uitdragen over community arts of – en dat komt meer voor – gespecialiseerd zijn op één sectoraal kennisdomein dat van belang is voor community arts (en omgekeerd waarvoor community arts van belang kan zijn). Denk aan (medewerkers van) kennisinstututen zoals LKCA, Cultuur-ondernemen, Movisie, maar eventueel ook Platform 31, Nederlands Jeugd Instituut, Vilans, onderzoeksgroepen van Universiteiten en gespecialiseerde zelfstandig ondernemers. CAL-XL biedt zich aan als ‘platform’ en als testruimte voor deze organisaties en personen. De toegevoegde waarde van Cal-XL bestaat in:

- Directe worteling in praktijken van ‘kanten’ die investeren en innoveren in kwaliteit waarbij zij sectorale kennis kunnen gebruiken als input en integrale of cross sectorale kennis kunnen genereren als output die weer voor alle partijen beschikbaar komt;
- ‘Platform’ functie die het mogelijk maakt om gezamenlijke afspraken te maken over het programma van kennisproductie in de praktijk en over de disseminatie via workshops, conferenties en symposia op regionale, nationale en internationale schaal;
- Voorbeeld functie waardoor sectorale instituties oog krijgen voor de wijze waarop bestaande patronen kunnen worden doorbroken en welke verrijking ontstaat door nieuwe verbindingen te maken tussen verschillende domeinen.

De ‘kennis transfer’ activiteiten die CAL-XL met haar partners signaleert, ontwikkelt, uitvoert en/of evalueert zijn o.a. (bijdragen aan): festivals, netwerkdagen, expertmeetings, communities of practice en wetenschappelijke conferenties, dossiers, papers en publicaties. Afstemming vindt plaats in zgn landelijke regiegroepen met een adhoc of permanent karakter. Permanent is bijvoorbeeld de regiegroep wetenschappelijk onderzoek. Ad Hoc is de bijvoorbeeld de begeleidingscommissie programmascan (effectmeting).

De kern van de zaak: samenwerkingspartners en kerngroepleden

CAL-XL is geen nieuw kennisinstituut maar een praktijkgericht samenwerkingsverband van ‘key partners’ die geïnteresseerd zijn om hun kennis en netwerk te delen en dit samen te vergroten. Zij investeren tijd en eventueel middelen in de ontwikkeling en uitvoering van een gemeenschappelijk actieplan en daaraan gerelateerde producten en diensten. De operationele uitvoering is in handen van een kernteam van experts dat door deze samenwerkingspartners gedelegeerd word. Het actieplan van CAL-XL wordt geformuleerd de kerngroepleden - op basis

van voortdurend contact met 'het veld' - en wordt vastgesteld door een stuurgroep samengesteld uit de directeurs/ afdelingshoofden van de samenwerkingspartners.

Financiering

CAL-XL heeft in de periode 2010 -2012 op drie kurken gedreven: (1) een subsidie van het fonds cultuurparticipatie, (2) de gekapitaliseerde bijdrage van landelijke en lokale netwerkpartners en (3) de inkomsten uit betaalde opdrachten en deelnemers bijdragen. De eerste twee dekken de kosten van signalering en ontwikkeling, de laatste de kosten van uitvoering en bijstelling. De begroting was de eerste drie jaar ca € 900.000 per jaar waarvan € 200.000 per jaar gedekt door het FCP.

In de periode 2013 – 2014 verwachten we o.a. vanwege bezuinigingen een lagere en afnemende bijdrage van FCP en partnerorganisaties maar denken we te kunnen rekenen op meer inkomsten uit betaalde opdrachten. Om te zorgen dat onze voorhoederol in onderzoek en ontwikkeling niet wegvalt, zal het echter noodzakelijk zijn om aanvullende subsidies te verwerven bij andere financiers dan het FCP. We zetten nu vooral in op het verwerven van Europese subsidies. Regionale, landelijke fondsen en ministeries betrekken we liever als opdrachtgever bij ons werk (zoals nu SDVB en PBCF).

Voor de grotere Europese financieringen geldt de termijn 2014-2020. In voorjaar 2013 moeten we de aanvragen rond hebben. Een eventuele aanvraag bij het FCP zal ook pas in voorjaar 2013 in behandeling kunnen worden genomen. 2013 wordt wat subsidies betreft dus een tussenjaar. In 2015 moet de eerste golf van nieuwe producten en diensten zich hebben bewezen en gestabiliseerd binnen het reguliere bestel en kunnen we dan bezien hoe de toekomst van CAL-XL er verder uit gaat zien. Naast een verdere uitbreiding en inbedding van de gebiedgerichte activiteiten zijn drie hieronder gepresenteerde ontwikkelingen van belang: nieuwe programmalijnen, internationalisering en lokale worteling.

Nieuwe programmalijnen

CAL-XL heeft zich de eerste twee jaar vooral geconcentreerd op gebiedsgericht werken – 'kunst in wijken'. Wij zullen de komende jaren daar zeker actief in blijven en het ligt voor de hand om daarbij platform 31 als nieuwe samenwerkingspartner uit te nodigen. In de komende jaren willen we ook specifiek meer aandacht gaan besteden aan talentontwikkeling/jongeren en zorg/senioren. Of dat inderdaad in een specifieke vraag voorziet en hoe onze werkwijze, producten en diensten specifiek op deze categorale lijnen moeten worden aangepast en aangevuld moet nog nader worden onderzocht. We kunnen Nederlands Jeugd Instituut en Vilans eventueel benaderen als partner in de kerngroep maar we kunnen ook denken aan partnerships met bv grote zorgverzekeraars. In de cultuursector willen we LKCA en Cultuur-Ondernemen graag behouden als partners en kunnen we verkennen of het nieuwe kennisinstituut voor architectuur, design en e-cultuur geïnteresseerd is. We overwegen ook om een aantal zelfstandig ondernemers als key partner te betrekken (zie bijlage).

Internationalisering

In 2012 zijn betekenisvolle relaties ontstaan met internationale partners. In 2013 willen we dat – met support van SICA en EU financiering – verder vormgeven. De eerste projectopzet is als volgt:

Reinventing Europe: art can be an important catalyst for active citizenship in European cities which look for answers to the challenges of the post-industrial era in Europe. New forms of community arts give artistic answers to social demands and result - from a synergy between professional art and active citizenship - in a new perspective on reality and new social connections. That is the experience and conviction of a number of community arts organizations in the Netherlands, Belgium, United Kingdom and Slovakia. In the autumn of 2013 they join forces in order to explore further this functioning of art in society and to put in

the spotlights. The project brings former factory employees, creative producers, scientists and politicians from these countries together around a shared community arts production in these four countries. It begins with preparatory events in West Bromwich (August) and Eindhoven (September) and results in an event and symposium at ECOC Kosice 2013 (October) and a political cafe with Euro MPs in Brussels (November 2013). The organizations are MultiStory in UK, SPOTs in Slovakia, Community Arts Lab XL in the Netherlands and Demos in Flanders. The project will be coordinated by ALTERRA in the Netherlands. The main objectives of this project are:

- The realization of a social artistic production with former factory workers from different countries who, as active citizens, try to find a way out of the European crisis. They are given a voice and face and will be heard and seen by a wide audience;
- Networking between creative producers of the four organizations and their regional networks all aiming at improving the sustainability and the social and artistic quality of their cultural interventions in social development;
- Deepen the discourse between scientists about the role of art - and more specifically that of community arts 'new style' - in social development with the aim of connecting the science of the social and artistic domain, and theory and practice in a productive way;
- Putting 'the power of art as a catalyst for social transformation' on the political agenda of local and European politicians in order to get more support for future interventions.

This project is another step in the strengthening of an European network of organizations that invest in the relationship between professional arts and active citizenship. The websites of international key partners are: <http://www.spots.sk/english/>, <http://www.demos.be/social-artistiek/>, <http://www.multistory.org.uk/>.

Tijdens de voorbereiding en uitvoering van dit project werken we met deze en andere Europese partners aan een grotere aanvraag in het kader van de EU fondsen Creative Europe en Social Innovation. CAL-XL en Demos zijn daarin de trekkers. Op verschillende fronten is de samenwerking ook al gestart. Met Demos wordt gezamenlijke ingezet op de volgende editie van CALL en de voorbereidingen van een gezamenlijk festival in de Scheldemond regio. Met SPOTs werken we aan een integraal pakket van netwerkvorming, scholing, onderzoek en documentatie in opdracht van ECoC Kosice 2013. MultiStory, SPOTs en Demos zijn ook al in contact gebracht met belangrijke partners in Nederland zoals de programma's in Brabant en Rotterdam.

Locale worteling

CAL-XL valt onder de rechtspersoon van ZIMIHC, de stedelijke steunfunctie voor amateurkunst in Utrecht (voorheen ook provinciaal). De spil van community arts activiteiten in Utrecht is echter tot nu toe 'De Vrede van Utrecht' met het programma 'Vrede in de wijken' van Mira Kho en 'CAL Utrecht' van Eugene van Erven. Vooralsnog is de relatie tussen CAL-XL, de regio Utrecht, en deze twee entiteiten niet anders geweest dan in andere provincies. Het is echter denkbaar dat dit de loop van 2013 gaat veranderen. De organisatie van 'De Vrede' wordt eind 2013 wordt opgeheven. *CAL Utrecht* en *Vrede in de Wijken* houden dan ook op te bestaan of moeten elders onderdak. Één van de opties is een intensievere samenwerking met CAL-XL en/of met de belangrijkste cultuurcentra van Utrecht waaronder Vorstelijk Complex en Stefanus (beide van ZIMIHC), Het Wilde Westen/De Cereol, Cultuurhuis Kanaleneiland en eventueel het cultuurhuis in wording in Leidse Rijn. In de provincie liggen ook mogelijkheden

met het netwerk van ca. 10 cultuuraanagers in kleinere gemeenten zoals Spakenburg, Soest, Houten en Veenendaal. In voorjaar 2013 moet duidelijk worden hoe deze nieuwe constellatie gaat uitkristalliseren en welke rol ZIMIHC/CAL-XL daarin gaat spelen. Er is nog geen financiering voor deze plannen.

CAL-XL in 2013 en 2014

Samengevat biedt een voortzetting van CAL-XL de volgende perspectieven:

- Meer en betere community arts praktijken;
- Verdere implementatie van recent ontwikkelde (en andere nog te ontwikkelen) producten en diensten in het veld gericht op netwerkvorming, scholing, onderzoek en documentatie;
- Verdere interdisciplinaire samenwerking van kennispartijen en fondsen;
- Draagvlak vergroten in politiek, lokaal bestuur en culturele en maatschappelijke infrastructuur;
- Nieuwe programmalijnen, te beginnen in talentontwikkeling/jeugd en zorg/senioren;
- Internationalisering binnen Europa;
- Locale worteling in Utrecht.

NB. dit projectplan is tot stand gekomen op basis van een aantal werksessies met het kernteam van CAL-XL in de maanden september, oktober en november 2012.

BIJLAGE 1 MISSIE EN VISIE VAN CAL-XL

Op 1 oktober 2012 heeft het kernteam van CAL-XL nog eens de tijd genomen om te bespreken wat hen bindt en beweegt onder de vlag van CAL-XL. Hieronder een korte weerslag van deze sessie. Aanwezig: Sikko Cleveringa (ZIMIHC), Ingrid Docter (LKCA), Finn Minke (LKCA), Saskia van Grinsven (MOVISIE), Krista Heijster (Cultuur-Ondernemen) en Jeroen Saris (CoP Cultuurimpuls).

Maatschappelijke trends en vraagstukken: waar haakt CAL-XL op in?

- Toenemende behoefte aan verbinding en betekenisgeving in de tijdsgeest.
- Zoektocht naar nieuwe verhoudingen tussen overheden, burgers en instituten/organisaties. De trend is horizontalisering in plaats van verticalisering. Zelforganisatie. De burger is aan zet. We gaan van een verzorgingsstaat naar een burgersamenleving/participatiestaat.
- Verschuiving naar integraal en crosssectoraal werken (gebiedsgeoriënteerd).
- Ontwikkeling waarin kwetsbare groepen zoals ouderen en mensen met een beperking worden geacht om langer thuis en alleen te blijven wonen in plaats van in verzorgingstehuizen e.d. Hierdoor stijgt de behoefte aan zinvolle dagbesteding en betekenisgeving. Het geld voor de AWBZ (alg. wet bijzondere ziektekosten) wordt gedecentraliseerd en verschuift van landelijk naar gemeenteniveau. Gemeentes zoeken invulling voor besteding; wet naar vermogen (Yasmin Kadour).
- Aandacht voor talentontwikkeling en professionalisering van trajecten waarin jongeren zich ontwikkelen in bijv. urban arts (Dynamo Eindhoven)
- Cultuureducatie: aandacht voor authentiek leren en ontwikkelingsgericht onderwijs; toename aantal brede scholen met aandacht voor wijkontwikkeling en het betrekken van ouders en andere wijkbewoners als actieve participanten in en om het schoolgebouw.
- Verschuiving eigenaarschap van publieke gebouwen: van publiek naar privaat domein.

Welke (latente) vragen leven er op de 'publieke tribune?'

- Kwetsbare burgers/groepen: hoe kan ik meer meedoen in de maatschappij, hoe kom ik meer in mijn kracht te staan? Versterken zelfbeeld, taalvorming.
- Cultureel ondernemer/cultuurmakelaar: behoefte aan ondersteuning, netwerken en know how op het gebied van cultureel ondernemerschap in de eigen lokaliteit: hoe zorg ik voor goed en duurzaam cultureel ondernemerschap? Hoe krijg/houd ik verbinding met de stad?
- Culturaanjager: behoefte aan zichtbaarheid en erkenning: hoe kom en blijf ik in de positie om dit werk te doen?
- Kunstenaar: behoefte aan zichtbaarheid en erkenning: hoe kom en blijf ik in de positie om dit werk te doen?
- Burgers: latente behoefte aan verbeeldingskracht, empowerment, zelfbewustzijn, open hart, verbinding met anderen (sociale cohesie), inspiratie, enz.

- Ouderen/zorgbehoevenden: behoefte aan zin- en betekenisgeving: hoe geef ik betekenis en invulling aan mijn leven, hoe kom/blijf ik onder de mensen? (Ter onderbouwing bijv.: recent onderzoek onder ouderen, tip Jeroen)

Visie

Wij dromen van een samenleving waarin:

- mensen eigenaarschap en verantwoordelijkheid nemen over hun leven en hun leefomgeving.
- mensen ondernemerschap tonen in hun eigen lokaliteit door initiatieven te nemen, zichzelf te organiseren in gemeenschappen, parken en moestuinen te creëren, vaker op eigen kracht uit de bijstand klimmen en weer 'meedoen' in de samenleving;
- ook de mensen in een relatief kwetsbare positie, in hun kracht staan;
- mensen geïnspireerd zijn en dingen doen voorbij wat ze aanvankelijk dachten te kunnen (empowerment, eigen kracht);
- mensen gelukkig zijn, leven met een open hart, in verbinding met zichzelf, en van daaruit in verbinding met anderen.

Wij dragen hieraan bij door mensen te helpen hun eigen succes te versterken. Dit doen wij zowel op een creatieve als op een organisatorische manier. Door op locatie nieuwe verbindingen te leggen weten wij een sociale beweging te creëren van mensen die – geïnspireerd en ondersteund door de verbeeldings- en verbindende kracht van kunst – werken aan lokale maatschappelijke vraagstukken.

Uitgangspunten

CAL XL stelt dat verbeeldingskracht de sleutel tot bewegingen is! Iedere burger die in staat is zich iets te verbeelden, is in staat veranderingsprocessen aan te gaan. Verbeeldingskracht als motor voor beweging in een samenleving waar burgers verhalen (op microniveau) in de meest brede zin van het woord delen. Dat delen van verhalen geeft burgers een plaats in 'hun' gemeenschap in verleden en heden. Die toegeëigende plaats biedt ruimte om op macro niveau een verhaal te ontwikkelen dat de basis is voor een toekomstperspectief. Dat perspectief is een stap in het ontwikkelen van een nieuwe werkelijkheid.

We willen een bepaalde rol vervullen in het brede veld van die praktijken. Belangrijke taken die daarbij telkens opnieuw worden genoemd, zijn het verbinden van de systeemwerelden aan de leefwerelden. En vice versa de leefwerelden verbinden aan de systeemwerelden.

Daarnaast is het ook nog van belang de systemen van alle verschillende systeemwerelden waar we in de sociaal artistiek praktijk mee te maken hebben te ontrafelen en daarmee herkenbaar, verstaanbaar en werkbaar te laten maken voor de afzonderlijke systeemwerelden. Een belangrijk uitgangspunt zou kunnen zijn samen aan het werk gaan (cocreatie).

Werkwijzen

CAL XL wil crosssectoraal de verbeeldingskracht een vitale plek bieden, zodat de som der delen meer is. CAL XL bundelt daartoe lokale krachten. Ze neemt de rol of delegeert de rol naar de creative producer. Cal XL of de creative producer brengen lokaal (regionaal) krachten in stelling en overtuigen die lokale krachten ervan dat er een win-winsituatie ontstaat als zij samenwerken met andere systeemwerelden. Belangrijke taak voor de systeemwerelden is zich

te verbinden aan de leefwerelden van de brongroep. Dat zal in ieder regio, lokaliteit het leveren van maatwerk zijn. De vormen van het krachten bundelen kunnen verschillen: te denken valt aan het bundelen van regionale fondsen (buurtcultuurfondsen) en makershuizen, het oprichten van een trust, concept ontwikkelen voor sociaal artistiek coöperatie etc.

CAL XL zet in op langlopende processen van verduurzamen en tijd nemen om processen te laten groeien. CAL XL streeft daarin naar programmatische lijnen. Daarnaast creëert CAL XL momenten waarop de projecten/producten/highlights uitgewisseld kunnen worden. Voorbeelden de karavaan, biënnale, festival. Dat zijn geen vrijblijvende uitwisselingen. Van zowel deelnemers, als makers, als onderzoekers wordt gevraagd tijdens die toon momenten te investeren in het reflecteren, analyseren en uitwisselen.

CAL XL zet zich in voor een breed veld. Het gaat niet alleen om wijkgericht werken. CAL XL zet zich ook in voor doelgroepen, gebiedsontwikkeling, talentontwikkeling.

CAL XL werkt volgens een lichte structuur. Zij zorgt dat ze zich steeds flexibel op kan stellen. Ze beweegt snel als dat nodig is. Werkt proactief, zoekt ongevraagd verbindingen. Ondernemerschap staat daarbij hoog in het vaandel.

CAL XL is voorstander van de overdracht van kennis via het meester gezelschap principe. Zij werkt aan de verbindingen: gevestigde meester kunstenaars koppelen aan gezelschap kunstenaars, gevestigde cultuurmakelaars koppelen aan gezelschap cultuurmakelaars, meester aanjagers uit welzijn koppelen aan gezelschap aanjagers uit welzijn, meester aanjagers uit woningbouwcoöperaties koppelen aan gezelschap aanjagers uit woningbouwcoöperaties etc.

Wat doen we al en wat heeft in de toekomst vooral nog aandacht nodig?

Zichtbaarheid: Projectenweb (databank); Bijeenkomsten; PR (website, boek, folder); CoP; Youtube (filmfestival); Social media (pr); Achtergrondartikelen (hoe profileert zich CAL-XL? Als organisatie of vooral dmv de praktijken en verbindende functie)

Professionalisering en methodiek: CALL; PICA; Innovatiefunctie/continue verbeteringsplan voor de intermediairs/culturele en sociale professionals in onze doelgroep. Steeds blijven (door)ontwikkelen adhv de vraag uit het veld, niet verstarren (bijv. Meester-gezelschap); Boek Cultuur Nieuwe Stijl; Instrumenten (bijv. Effectmeting)

Positie als cultuuraanjager/kunstenaar hebben en houden: Competentieontwikkeling van makers en partners; Cultuur op tafel; Lokale netwerken versterken; Position paper (Movisie); Verbinding houden met het landelijke/koppeling maken tussen lokale en landelijke activiteiten/zichtbaarheid.

Trends en ontwikkelingen: onderzoek/vinger aan de pols klopt het wat we doen?; In kerngroep leren van elkaar; Contact met netwerk/belangenorganisaties: tentakels uit; Internationale netwerken.

Business Model Canvas

In het projectplan is al kort aangeduid hoe je CAL-XL kan duiden in het format van een business case. Hieronder een verdere uitwerking daarvan met speciale aandacht voor de interfaces tussen enerzijds CAL-XL en partners en anderzijds CAL-XL en klanten (er volgt nog een verdere uitwerking van totale canvas).

Interface 1: relatie tussen CAL-XL en key partners

De relatie tussen CAL-XL en key partners wordt over het algemeen vormgegeven op basis van wederkerigheid en gedeeld belang. Partners die medewerkers als kerngroeplid linken aan CAL-XL krijgen daardoor direct toegang en invloed op cross sectorale samenwerking met collega organisaties (horizontaal) en direct contact met praktijken die in beweging zijn (verticaal). De kerngroepleden werken daarbij voortdurend aan concrete producten die passen binnen de doelstellingen van hun eigen instelling. De inzet van CAL-XL is dat deze werkwijze veel meer oplevert dan als deze personen afzonderlijk zouden opereren, zowel voor de organisaties als voor 'het veld'. De samenwerking kan verschillende vormen aannemen:

- In opdracht uitvoeren en actualiseren van bestaande producten en diensten in duo's of trio's, waarbij de betrokken organisaties ook de 'credits' krijgen (vb: projectenweb van CAL-XL / LKCA, PICA van CAL-XL/Movisie, CALL van CAL-XL / Cultuur-Ondernemen). Het voordeel van samenwerking binnen CAL-XL is hier dat het geheel van het geïntegreerde pakket meer oplevert dan de som der delen. Zowel kwalitatief als kwantitatief. In kwaliteit omdat de producten en diensten op elkaar aansluiten en de verworven kennis zo optimaal ten zijn recht komt voor zowel de betreffende praktijk als voor theorievorming en innovatie. In kwantiteit omdat de onderzoeksopdrachten vaak leiden tot scholingsopdrachten en vice versa. Zowel voor de klant als voor de partner levert dat een meerwaarde;
- In partnership ontwikkelen en uitvoeren van nieuwe producten en diensten in bredere samenwerkingsverbanden, vooral gericht op netwerkvorming. De netwerkvorming geldt dan in de eerste plaats een crosssectoraal veld van partners (bv cultuur en zorg) maar dient al doende ook ter versterking van het lerend vermogen van de CAL-XL kerngroep zelf. In veel gevallen zal hiervoor ook gezamenlijk tijd moeten worden besteed aan het benaderen van nieuwe partners en het verwerven van specifieke subsidies;
- Periodiek overleg tussen de kerngroepleden over de voortgang van de productontwikkeling, de bijstelling van het programma (projectplan) en de platformfunctie binnen het netwerk van CAL-XL.

CAL-XL wil deze relatie graag uitbouwen met een aantal kennisinstututen maar wil ik onderzoeken of een vergelijkbare 'deal' is aan te gaan met een aantal zelfstandig ondernemers die 'een instituut op zich' zijn zoals Sandra Trienekens, Jan Brouwer en Jeroen Saris.

Interface 2: relatie tussen CAL-XL en klanten

De relatie met professionele klanten is vrij éénduidig. Wij leveren zo goed mogelijk producten en diensten op maat en zij betalen daarvoor. Als de producten en diensten nog in ontwikkeling zijn en 'on the job' in en met de praktijk worden vormgegeven kan dat aanleiding zijn om een

deel van het traject niet in rekening te brengen maar te subsidiëren (bv CAL-XL die meebetaald aan / tijd investeert in de ontwikkeling van een instrument voor effectmeting). Het komt ook regelmatig voor dat een lokale partner een deel van de kosten van klanten subsidieert (bv een provincie die de helft van cursusgeld PICA betaald). Klanten en potentiële klanten kunnen invloed uitoefenen op de ontwikkeling van producten en diensten door deel te nemen aan periodieke vergaderingen in hun regio (adviseren over en evalueren van het regionale actieplan) en/of door zelf als opdrachtgever een specifiek product of dienst te laten ontwikkelen. CAL-XL heeft nu nog niet de gewoonte om overhead te rekenen over producten en diensten maar zou dat in de toekomst wel kunnen gaan doen om ontwikkelkosten deels uit de markt te kunnen halen. Dit zal vooral haalbaar zijn bij grotere opdrachten en opdrachtgevers.

De relatie met (amateur) deelnemers aan community arts projecten wordt in de tweede fase intensiever dan in 2010 tot 2012. Vanwege de programmascan komen we intensief in gesprek met actieve bewoners in de betreffende wijken en zijn we als onderzoekers/adviseurs betrokken bij lokale netwerkvorming. Daarnaast wille we ons samen met ambassadeurs uit deze groep vaker presenteren op manifestaties van derden en zelf twee festivals organiseren waar de deelnemers ook een grote rol in krijgen: een online filmfestival i.s.m. Movisie en een internationale festival i.s.m. ICAF. Wij zullen extra aandacht besteden aan de ontwikkeling van Masterclasses voor actieve burgers. Actieve deelnemers worden ook betrokken bij veldonderzoek met de projectscan. Ook in eventuele Europese projecten en programma's zullen actieve burgers nadrukkelijk een rol spelen.

BIJLAGE 3 PRESTATIEAFSPRAKEN

In eerste instantie zat er een meer uitgewerkt activiteitenoverzicht in het projectplan, uitgaande van een FCP bijdrage van € 200.000 per jaar. In tweede instantie is dit bijgesteld tot een lijst met prestatieafspraken uitgaande van een bijdrage van € 100.000 per jaar. Hieronder de prestatieafspraken voor 2013. Op basis van een tussenrapportage worden later de prestatie afspraken van 2014 geformuleerd.

Netwerkvorming

- Tenminste 2 netwerkdagen makers
- Tenminste 2 netwerkdagen partners
- Tenminste 1 Pitchevent met fondsen
- Aansturen en verder ontwikkelen van een netwerk van keypartners en het kernteam van CAL-XL
- Onderhouden en verder ontwikkelen een netwerk gebiedsgericht werken
Opbouwen van een netwerk en programmalijs speciale doelgroepen (zorg, talentontwikkeling)
- Opbouwen van een internationaal netwerk inclusief de financieringsaanvraag van een meerjarig Europees programma (of twee kleinere programma's)
- Aanjagen van een online videofestival met diverse fondsen
- Ondersteuning van het ICAF festival 2014 (drie residencies)

Scholing

- 4 x Scholing partners (PICA)
- 1 x Scholing makers (CALL) – ovb van voldoende aanmeldingen
- Ontwikkelen en uitvoeren van een kortere variant CALL (Masterclasses)

Onderzoek

- In opdracht uitvoeren en verder ontwikkelen van tenminste drie bestaande onderzoeksmethodieken: de projectscan, projectonderzoek en programmascan (gebiedsgerichte baseline studie en effectmeting)
- Ontwikkelen van een onderzoekslijn voor specifieke doelgroepen (zorg, talentontwikkeling)
- Aanjagen van verdere ontwikkelingen van een wetenschappelijke onderzoekagenda met conferentie en publicatie

Documentatie

- Onderhouden en verder ontwikkelen van de website CAL-XL
- Onderhouden en verder ontwikkelen van het projectenweb CAL-XL
- Minimaal 100 nieuwe projecten en programma's online
- Minimaal 10 nieuwe CAL-XL dossiers online (pfd)

Algemeen

De begroting is voor twee jaar. Na twee jaar kunnen de kosten en baten van netwerkorganisatie opnieuw worden afgewogen. De producten en diensten die in 2011/2012 zijn ontwikkeld moeten dan voldoende stevig in de markt kunnen staan om voor de organisatoren daarvan ook de overheadkosten te kunnen dekken.

Bij de kosten en baten wordt de volgende indeling gebruikt voor partijen die bijdragen

Key Partners (P): LKCA, Movisie, C-O en pool van zelfstandig ondernemers

Markt (M): opdrachtgevers zoals lokale en provinciale overheden, regionale fondsen en maatschappelijke en culturele instellingen. Ook bijdragen van particuliere deelnemers aan netwerkdagen, scholing, etc.

FCP: CAL-X vraagt een programma bijdrage aan het Fonds Cultuurparticipatie met eventueel een coalitie met andere fondsen

FCP internationaal: CAL-XL investeert in 2013 veel in internationale netwerkvorming en financiering en heeft daar steun bij nodig. Zij vraag FCP om daarin mee te denken.

Overige fondsen (OF): CAL-XL kan op deelactiviteiten projectaanvragen doen bij overige fondsen van Regionaal tot Europees.

Ondersteuning landelijk bureau

Sikko Cleveringa heeft werkt minstens één dag in de week en Ingrid docter een halve dag in de week aan de coördinatie van de netwerkorganisatie (kernteam, landelijk netwerk, regionaal netwerk) en de monitoring van reeds ontwikkelde producten en diensten (netwerkdagen, scholing, onderzoek en documentatie). Daarbij is een secretariaatsfunctie van twee dagen nodig. Één dag financiële administratie van ZIMIHC en één dag beheer van website en sociale media (nu Jasmina Ibrahimovic). Vanwege het toenemend aantal opdrachten is er nog een dag werk voor een management assistent. Deze werkzaamheden kunnen (nog) niet gefinancierd worden uit de markt, behalve de nieuwe functie van managementassistent. De coördinatie werkzaamheden van Ingrid lijken niet binnen de taakstelling te vallen van het LKCA en moeten dus ook anders worden gesubsidieerd. In 2011 en 2012 was deze inzet dubbele zo groot en kwam dit geheel ten laste van FCP.

Vorbereiding Landelijk

Sikko Cleveringa en Ingrid docter verrichten daarnaast veel onderzoek en ontwikkelwerk op zoek naar nieuwe partners, nieuwe opdrachten en werkend aan nieuwe producten en diensten of het op maat maken van bestaand aanbod. Dat gebeurt in veel gevallen samen met andere kerngroepleden, met gelieerde zelfstandig ondernemers zoals Sandra Trienekens en Jan Brouwer of met regionale partners zoals KCGelderland en PBCF Brabant. Voor beide staat daar nu 1,5 dagen voor begroot. De uren van Ingrid Docter lijken opnieuw binnen de taakstelling van LKCA te passen. Die van Sikko Cleveringa komen tot nu toe ten laste van FCP. In de eerste periode was dat voor beiden een halve dag meer. Sikko Cleveringa investeert die tijd nu in het opbouwen van internationale contacten, projectontwikkeling en financieringsaanvragen. Vanwege de lange aanlooptijd kan deze tijd in 2013 nog niet terugverdiend worden uit internationale subsidies en moet dat anders opgelost worden. In 2014 moeten er wel voldoende subsidies kunnen zijn of moeten we onderkennen dat het niet loont om er nog langer in te investeren. De overige kerngroepleden investeren ook veel tijd in onderzoek en ontwikkeling en doen dat in eerste instantie in de tijd van hun eigen werkgever. Die ruimte is vanwege bezuinigingen veel beperkter dan in de voorgaande jaren maar de betreffende organisaties lijken nog steeds kans te zien om daar enige ruimte voor te maken. Dat geldt ook voor eterne adviseurs die vaak ook bereid zijn zelf een deel te investeren in onderzoek en ontwikkeling maar dat alleen kunnen doen als ze daarnaast ook voor een deel

betaald worden. Deze post hadden we in de afgelopen periode ook en is heel productief gebleken.

Vorbereiding regiegroepen

De inzet van de projectleiding en het kernteam heeft ook als gevolg dat in de regio en in landelijke werkgroepen een groot aantal beleidsbepalende personen in beweging komen en hun eigen tijd gaan investeren in het gemeenschappelijke actieplan van CAL-XL. Voorbeeld daarvan is Elsbeth Rozenboom van KCG met de regiegroep Gelderland. In de vorige periode hebben we die inzet gekapitaliseerd. Dat hebben we nu ook gedaan, maar met een meer bescheiden schatting. Het is echter onmiskenbaar zo dat de afgelopen jaren veel beleidsbepalende personen gemobiliseerd zijn voor meer en betere community arts en dat die trend zich kan doorzetten in de komende jaren.

Ontwikkeling producten en diensten

In de eerste periode hebben we subsidie gehad voor de ontwikkeling van de scholing, van onderzoeksmethodieken en van de website en het projectenweb. Die gelden zijn toen vooral gebruikt voor externe support. De uitvoering van deze producten en diensten wordt uit de markt betaald en ontvangen in veel gevallen ook de kerngroepleden in een uitvoerende rol een vergoeding (bijvoorbeeld al studieleider of als onderzoeker). In deze nieuwe periode is bij kerngroepleden een grotere behoefte ontstaan om ook deels betaald te worden voor onderzoek en ontwikkeling. Dit heeft direct te maken met de bezuinigingen die hun instellingen hebben getroffen. In de nieuwe begroting is daar aan tegemoet gekomen maar alleen bij producten en diensten waarvoor een koopkrachtige vraag lijkt te bestaan in de markt. In andere gevallen doen we toch een apèl op een inzet vanuit eigen middelen maar proberen we wel een subsidie te verwerven voor de uitvoering. Onder ontwikkeling staat er dan een – met voorin de kantlijn welke partner daar zelf in investeert (vorbereiding landelijk).

Uitvoering producten en diensten

Hieronder hebben we een prognose gemaakt van de omzet van producten en diensten in de markt. In veel gevallen hebben – naast andere opdrachtnemers – ook de kerngroepleden in dat kader een betaalde opdracht en krijgen naast CAL-XL ook hun organisaties de credits voor de resultaten. Een aantal activiteiten behoeven echter ook subsidie. In deze begroting wordt daarvoor een minimum opgevoerd die wij aan FCP voordragen voor subsidie. In veel gevallen zal additionele subsidie / partnerships worden gezocht om het met nog wat ruimere middelen ten uitvoer te kunnen brengen. Een bijzondere status hebben de position papers en de CoP's omdat deze ook als bijvangst hebben dat het kernteam zich collectief in een gezamenlijke activiteit kan vastbijten en voeden. Onder manifestatie is een budget van € 7.500 opgenomen voor het uitvoeren van een mobile stand waarmee ambassadeurs zich kunnen presenteren op manifestaties.

Algemene bureaunkosten

Om de kosten te drukken wordt sterk bezuinigd op de bureaunkosten. De projectleiding heeft een nomadisch bestaan en dat hebben we nu vertaalt in een zeer bescheiden begroting voor een flexplek. Daarmee zijn de bureaunkosten teruggebracht van € 45.000 tot € 31.000 inclusief 10.000 voor drukwerk (ontwerp en druk voorlichtingsmateriaal).

Totaalbeeld

Als de prognose voor 2013 en 2014 ongeveer uitkomst dat drijft CAL-XL de komende twee jaar op gemiddeld 42% betaalde producten en diensten, 25% bijdrage van partners (gekapitaliseerde uren), 15% bijdrage van FCP en 18% van overige fondsen. De bijdrage van FCP neemt af en de bijdrage van overige fondsen, waaronder de EU, neemt toe. In 2015 willen we het ook zonder FCP subsidies kunnen bolwerken.